

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 149/2018-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti BENCONT COLLECTION, a. s., Vajnorská 100/A, Bratislava, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s. r. o., Martinčekova 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Veronika Kubriková, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co 390/2017 z 28. novembra 2017 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 3 Csp 112/2016 zo 4. mája 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti BENCONT COLLECTION, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2018 elektronicky doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti BENCONT COLLECTION, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 390/2017 z 28. novembra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Csp 112/2016 zo 4. mája 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd zamietol žalobu, ktorou sťažovateľka ako žalobkyňa uplatnila proti žalovanej [REDACTED] (ďalej aj „žalovaná“ alebo „povinná“) nárok na zaplatenie 346,63 € s príslušenstvom. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Okresný súd na skutkové zistenia aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl.) a vzhľadom na námietku premlčania nároku sťažovateľky, ktorú uplatnila žalovaná, aplikoval § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka upravujúce všeobecnú premlčaciu dobu. Dospel k právnomu záveru, že nárok sťažovateľky je premlčaný, pretože úver bol zosplatený 17. júna 2009 a od 18. júna 2009 začala sťažovateľke plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula 18. júna 2012.

2.1 Na odvolanie sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu a v odôvodnení uviedol:

«Preskúmaním veci krajský súd zistil, že rozsudok okresného súdu vychádza zo správnych skutkových zistení, na ktoré okresný súd aplikoval správne právne predpisy a správne sú aj jeho právne závery, že uplatnený nárok žalobcu je premlčaný, a preto mu nemožno poskytnúť právnu ochranu.

Rozsudok okresného súdu z hľadiska formy a obsahu zodpovedá zákonným kritériám v ustanovení § 220 CSP. Jeho odôvodnenie je úplne a výstižné, preto v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP sa krajský súd s dôvodmi negatívneho rozhodnutia o uplatnenom nároku stotožnil a v podrobnostiach naň poukazuje.

Súčasne považuje za potrebné na odôvodnenie správnosti rozhodnutia okresného súdu k odvolacím dôvodom žalobcu uviesť nasledovné:

Žalobcom deklarovany odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP spočíva v absencii procesných podmienok.

Procesné podmienky upravuje CSP v ustanovení § 161 ods. 1. Na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže súd konať vo veci a rozhodnúť, prihliada súd kedykoľvek za

konania. Oproti doterajšej úprave v Občianskom súdnom poriadku však Civilný sporový poriadok predpokladá výnimky (arg.: „Ak tento zákon neustanovuje inak...“) Takúto výnimku nachádzame napríklad v ustanovení § 41 CSP, podľa ktorého súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

Tieto podmienky, pre ktoré je zavedená legislatívna skrátka „procesné podmienky“, nie sú výslovne zákonom definované, dajú sa však vyvodiť z ustanovení Civilného sporového poriadku. Sú nimi právomoc súdu (§ 3 a nasl. CSP), príslušnosť súdu (§ 12 a nasl. CSP), neexistencia prekážky začatého konania (litispendencie) podľa § 159 CSP, neexistencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci (rei iudicatae) podľa § 320 CSP, procesná subjektivita (§ 61 a nasl. CSP) podľa § 67 a nasl. CSP, zrozumiteľnosť a úplnosť žaloby (§ 127, § 132 CSP...), povinné zastúpenie (§ 90 CSP) a iné.

Vzhľadom na uvedenú charakteristiku procesných podmienok je nepochybné, že žalobca vo svojom odvolaní odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP iba deklaroval, ale žiadnu konkrétnu absenciu procesných podmienok neuviedol a nezistil to ani ex offio krajský súd. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP uplatnil potom žalobca nedôvodne.

Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, ak konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ide o také vady, ktoré mohli mať vplyv na výrok rozhodnutia.

V prejednávanej veci krajský súd nezistil v procesnom postupe okresného súdu žiadnu právne relevantnú vadu, ktorá mohla ovplyvniť správnosť výroku rozsudku okresného súdu.

Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, ktorý spočíva v nesprávnom skutkovom závere je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď okresný súd chybné vyhodnotí návrh strán na vykonanie dôkazov, hoci ich vykonanie bolo relevantné na správne zistenie skutkového stavu a tiež vtedy, keď okresný súd pri hodnotení dôkazov nepostupuje podľa § 191 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihľadia na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Okresný súd zistil skutkový stav úplne a vzal do úvahy všetky dôkazy, ktoré boli významné z hľadiska právneho posúdenia uplatneného nároku. Jeho zistenia a skutkové závery zodpovedajú obsahu spisu, sú správne a logické, preto odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP nie je v prejednávanej veci spôsobilým odvolacím dôvodom.

Právne posúdenie veci je činnosť súdu, spočívajúci v podradení zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, čo potom vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov. Právne posúdenie je nesprávne, keď sa súd dopustí pri tejto činnosti omylu, tzn., keď na správne zistený skutkový stav aplikoval nesprávny právny predpis, prípadne vtedy, keď zo zistených skutočností vyvodil nesprávne právne závery, alebo vtedy, keď aplikoval právnu normu pri absencii (relevantnej časti) skutkového stavu.

Polemika žalobcu s rozhodnutím okresného súdu v otázke právneho posúdenia námietky premlčania nároku, je založená na právnom závere, že v zmysle ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka mu neplynula premlčacia doba v intervale, keď nárok z úverovej zmluvy uplatnil proti žalovanej v rozhodcovskom konaní a následne v exekučnom konaní. Uvedenú skutočnosť považuje za uplatnenie nároku na príslušnom orgáne a riadne pokračovanie v začatom konaní.

S názorom žalobcu na posudzovanie plynutia premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci sa krajský súd nestotožnil.

Správne sú právne názory okresného súdu, že vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, nie je možné uvažovať o zastavení plynutia premlčacej doby za čas, keď žalobca (jeho právny predchodca) uplatnil nárok na rozhodcovskom súde a tento vydal aj rozsudok, ktorý však v exekučnom konaní bol vyhodnotený ako nulitný (nespôsobilý exekučný titul), keďže samotná rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola postihnutá absolútnou neplatnosťou, v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku žalobcu (jeho právneho predchodcu).

K otázke platnosti alebo neplatnosti rozhodcovskej doložky bol vyslovený právny názor v exekučnom konaní, preto s poukazom na ustanovenie § 194 ods. 2 CSP bolo potrebné z rozhodnutia súdov o tejto otázke vychádzať, t.j. vychádzať z premisy, že

rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola dojednaná neplatne a už nie je potrebné sa v tomto konaní relevanciou doložky zaoberať.

Okresný súd v otázke právneho posúdenia premlčania nároku žalobcu podľa § 100 a § 103 Občianskeho zákonníka a v otázke spočívania premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka vo veci správne rozhodol a správny je jeho právny záver o premlčaní uplatneného nároku, v dôsledku čoho bol návrh zamietnutý. Ani odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) nebol uplatnený dôvodne.

S poukazom na uvedené, bolo potrebné rozsudok okresného súdu potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.»

3. Podľa sťažovateľky napadnutými rozsudkami došlo k porušeniu jej práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd a krajský súd napadnutými rozsudkami podľa mienky sťažovateľky *de iure* aj *de facto* znemožnili sťažovateľke akokoľvek ďalej uplatniť svoje právo a domáhať sa ho súdnou cestou. Táto skutočnosť je podľa názoru sťažovateľky o to výraznejšia, že sťažovateľka bola toho názoru, že rozhodcovský rozsudok tak, ako bol vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Rozhodcovskej, arbitrážnej a mediačnej, a. s. (ďalej len „rozhodcovský súd“), je riadnym exekučným titulom, ktorého účinky sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku všeobecného súdu, a v čase jeho vydania nemohla legitímne predpokladať, že exekúcia (resp. návrh na poverenie) na jeho základe bude odmietnutá. Sťažovateľka tak napriek tomu, že splnila všetky svoje právom a zmluvným vzťahom ustanovené povinnosti, riadne plnila zo zmluvného vzťahu s povinnou, domáhala sa svojho práva na orgáne príslušnom v zmysle uzavretej zmluvy, je podľa jej slov sankcionovaná stratou možnosti domáhať sa svojho práva na súde. Sťažovateľka tiež uvádza, že na druhej strane povinnej, ktorá je v konkrétnom prípade defektnou stranou tak zmluvného vzťahu, ako aj súdneho konania, je poskytnutá nadmerná ochrana a až takmer „oslobodenie“ od povinností, ktoré na seba povinná dobrovoľne prebrala. Sťažovateľka síce uznáva, že povinná vystupuje vo vzťahu k nej, resp. vystupovala vo vzťahu k banke v čase uzavretia zmluvy o úvere ako tzv. slabšia strana (spotrebiteľ), ktorej právom chránené záujmy požívajú zvýšenú mieru ochrany zo strany právneho poriadku a súdov, avšak zároveň

zastáva názor, že aj takáto ochrana musí mať svoje hranice. Podľa sťažovateľky totiž nie je prípustné, aby táto ochrana bola bezhraničná a jednostranne zvýhodňovala spotrebiteľa vo vzťahu k druhej zmluvnej strane, ktorá nie je v postavení spotrebiteľa.

3.1 Sťažovateľka tak dospela k záveru, že výklad a aplikácia § 112 Občianskeho zákonníka spôsobom, ktorý nepripúšťa spočívanie premlčacej doby v situácii, keď účastník právneho vzťahu uplatní svoje právo na rozhodcovskom súde v zmysle rozhodcovskej doložky, ktorá je však neskôr v exekučnom konaní vyhlásená za neplatnú, je v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dôvodom podľa mienky sťažovateľky je, že tým dochádza k faktickému sťaženiu, resp. úplnému zmareniu možnosti sťažovateľky domáhať sa svojho práva na súde.

3.2 K takémuto sťaženiu, resp. zmareniu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy došlo podľa názoru sťažovateľky práve tým, že sťažovateľka sa v zmysle uzavretej rozhodcovskej doložky (ktorú obe strany legitímne považovali za platne uzavretú) domáhala svojho práva na rozhodcovskom súde, ktorý jej toto právo priznal, ale všeobecný súd jej odmietol poskytnúť právnu ochranu, keď v exekučnom konaní vyhlásil rozhodcovskú doložku za neplatnú. Následne sťažovateľke súdy odmietli poskytnúť právnu ochranu z dôvodu, že považovali jej právo za už premlčané. Došlo tak k zhoršeniu sťažovateľkinho právneho postavenia voči situácii, kedy by rozhodcovský rozsudok bol zrušený postupom podľa § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov.

3.3 Pohľadávka sťažovateľky ako jej majetok je podľa nej kľúčovým prvkom celého civilného konania, v ktorom má súd určiť, či bude sťažovateľke priznané právo na plnenie od povinnej. Účelom civilného konania podľa úsudku sťažovateľky je tak právne aprobovaným spôsobom rozhodnúť o jej nároku, teda o tom, či súd zaviazá povinnú na zaplatenie pohľadávky sťažovateľke. So zreteľom na už uvedené je podľa presvedčenia sťažovateľky nepochybné, že predmet civilného konania je nerozlučne spätý so základným právom vlastniť majetok, čiže so základným právom garantovaným v čl. 20 ústavy.

3.4 Sťažovateľka je toho názoru, že okresný súd a krajský súd v napadnutých rozsudkoch rozhodli v rozpore s právom a princípmi garantovanými čl. 20 ods. 1 ústavy, a to z dôvodu, že sťažovateľke nie je poskytnutý efektívny nástroj na uplatnenie jej pohľadávky voči povinnej ako súčasť jej majetku, zatiaľ čo povinnej je poskytnutá neprimeraná ochrana proti takémuto legitímnemu nároku sťažovateľky. V dôsledku uvedenej úpravy a výkladu právnych noriem sťažovateľke podľa jej slov v zásade úplne zanikne nárok na domáhanie sa toho, čo je predmetom jej vlastníckeho práva, čo v konečnom dôsledku vo veľkej miere obmedzuje a neoprávnene zasahuje do jej vlastníckeho práva na pohľadávku voči povinnej. Podľa sťažovateľky tak dochádza k hrubému nepomeru medzi jej právami a právami povinnej a k nerovnosti ochrany vlastníckeho práva ako takého.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28. novembra 2017, sp. zn. 6Co/390/2017, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 4. mája 2017, sp. zn. 3Csp/112/2016.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28. novembra 2017, sp. zn. 6Co/390/2017 a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 4. mája 2017, sp. zn. 3Csp/112/2016, zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Považská Bystrica na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo vyčíslenej výške, ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný uhradiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09).

III.

7. Bez potreby uvádzania bližších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľky je potrebné konštatovať, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

7.1 Podľa ústavného súdu vzhľadom na hodnotu sporu pred okresným súdom a krajským súdom (346,63 €) ide o prípad posudzovaný ako tzv. bagateľná vec, kde vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu už samotný predmet sporu v napadnutom konaní

zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (porov. najmä IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015) dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

7.2 Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo veciach bagatel'ných prichádza totiž do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne (porov. IV. ÚS 358/08), resp. v prípadoch, ak pôjde o intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1996/13, bod 27).

7.3 Takéto vybočenie zo štandardov riadneho súdneho konania, resp. intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd ústavný súd navyše v napadnutých rozsudkoch nenašiel. Súdny odpovedali na všetky ťažiskové premenné v danej veci jasne a ústavne udržateľne formulovali svoje závery o (i) premlčaní pohľadávky sťažovateľky voči žalovanej, (ii) nezastavení plynutia premlčacej doby za čas, keď sťažovateľka (jej právny predchodca) uplatnila nárok na rozhodcovskom súde a tento vydal aj rozsudok, (iii) vyhodnotení rozhodcovského rozsudku ako nulitného (nespôsobilý exekučný titul), keďže samotná rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola postihnutá absolútnou neplatnosťou, v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku. Tieto závery a ich odôvodnenie nie je možné hodnotiť ako arbitrárne a je nutné ich považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

7.4 Uvedená hodnota sporu pred všeobecnými súdmi, ako aj odôvodnenie napadnutých rozsudkov tak signalizujú zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti z dôvodu bagatel'nosti veci a ústavnej udržateľnosti záverov krajského súdu a okresného súdu v napadnutých rozsudkoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018